

Слово
Блаженнішого Митрополита Київського
і всієї України Епіфанія
виголошене 23 вересня 2019 року
на засіданні круглого столу
«Патріотизм і духовність у сучасній Україні»
у Національному університеті біоресурсів і
природокористування України

Вельмишановний пане ректоре!
Високодостойні професори, доценти,
викладачі і студенти!
Дорогі учасники круглого столу!

Українські слова «патріотизм», «патріот» у своїй основі мають корені грецького походження. Так, грецьке «патір» перекладається як «батько», а «патріда» – батьківщина.

Виходячи з цього, патріотизм варто розглядати як любов до земної Батьківщини та всього творіння Божого, яке її насилає й наповнює, і насамперед до людини як вінця Божого творіння, створеного за Його образом і покликаного до уподібнення Йому.

З волі Божої кожен із нас народжується від батьків і приходять у світ у певний час і на певній території. Ніхто з нас не знав наперед, в яких духовно-релігійних, суспільно-історичних та політично-правових умовах нам доведеться існувати й діяти впродовж усього земного життя. І ці умови зазвичай бувають мінливими й швидкоплинними, адже вічний і незмінний один тільки Бог.

Проте нам як християнам – потенційним і перспективним громадянам Царства Небесного – саме в земних умовах належить здобувати місце в оселях небесних. Царство Боже не від світу цього, але Христос прийшов у цей світ, щоб спасти його.

Понад 2000-літня історія християнства – це історія взаємодії Церкви як реальної присутності Царства Божого на землі із різними системами державної влади, громадяни якої можуть стати реальними насельниками Божих осель.

Історія свідчить про постійні пошуки моделей взаємодії між Церквою й державою: старозавітної теократії, земного статусу державної влади, епохи гонінь на початках християнства, симфонії в час пізнього середньовіччя Візантійської

імперії, атеїзму в Радянському союзі, секулярності і відділення Церкви від держави та певною мірою партнерських стосунках Церкви і держави в наш час.

Христос не заперечував влади кесаря й не забороняв сплачувати податки. Якщо людина отримує від земної влади певні пільги, захист і блага – збройні сили, соціальне забезпечення, гроші тощо, – то вона повинна брати участь в утриманні цієї влади і коритися їй, якщо вона не відступає від Божого закону.

Християни навіть в епоху гонінь були зразковими громадянами своєї держави. Лише тоді, коли це потребувало відступлення від Бога й відречення від своєї віри, вони обирали краще й вічне, жертвуючи тимчасовим і гіршим, за що були удостоєні небесних вінців.

У наш час в нашій країні ми хоча й маємо закріплену в Конституції України норму столітньої давнини й радянського походження про відокремлення Церкви від держави, але вірні Православної Церкви України є громадянами нашої держави, членами українського суспільства.

Саме наявність незалежної України з її територією і кордонами є вагомою підставою для існування в ній автокефальної Церкви як духовного фундаменту існування держави.

Церква у своєму віровченні й улаштуванні внутрішнього життя керується Божими заповідями й настановами Священного Писання й Священного Передання. Разом з тим в умовах земного існування Церква визнає закони державної влади й діє відповідно до них.

Відповідно до цього члени Церкви як громадяни своєї держави мають бути її патріотами, а патріотизм водночас має проявлятися через любов, передовсім через любов до Бога і до ближніх. Якщо це в нас буде на першому місці й засадничим принципом, тоді, не бажаючи порушити волю Божу й вчинити гріх, а також заподіяти шкоду й прикрощі нашим ближнім, ми будемо дотримуватися встановлених і загальноприйнятих законів і правил суспільного співіснування.

Ми всі повинні захищати нашу віру, мову, територію, допомагати нужденним, бути чесним і милосердним.

Наше сьогоднішнє науково-просвітницьке зібрання відбувається в стінах Національного університету біоресурсів і природокористування. Господь, оселивши людину у світі як у домі, дав їй першу заповідь – піклуватись про Всесвіт (Бут. 1: 26 – 28). Вже давні святі попереджали нас про згубність споживацького ставлення до світу. Святитель Іоан Золотоустий навчав, що весь

космос є даром Божим усьому людству, всі ресурси землі належать усім, і кожна людина має піклуватись про все створіння. Наше спільне завдання – збереження довкілля та реалізація різноманітних екологічних ініціатив.

Саме тому цьогоріч Православна церква України вперше відзначила 1 вересня День молитви за довкілля, ініційований Вселенським Константинопольським Патріархатом.

Отже, покликання справжнього християнина – бути патріотом своєї земної Батьківщини, являти в ній образ Божий, преобразити її на шляху до спасіння в Царстві Божому.

Нехай Господь наш Ісус Христос благословляє ваш заклад вищої освіти. Щиросердечно бажаю, щоб із ваших стін виходили висококваліфіковані фахівці, які любитимуть рідну землю і працюватимуть задля розбудови і зміцнення Української Церкви й держави!